

A POLITIKA HIREI

Darányi és Bornemisza Kaposvárott

Kaposvárról jelentik: A nagyváradi Szabó István emlékbizottság Somogy vármegye közönségének áldozatkészségéből siremléket állított nagyváradi Szabó István sírján az erdőcsokonyai temetőben. Az avatóünnepségen résztvesz Darányi Kálmán miniszterelnök, Bornemisza Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter és Mikecz Ödön államtitkár is, akik már szombaton délután Kaposvárra érkeztek. A vármegye házára, ahol este hét óra tájban már egybegyűltek a megye és a város társadalmi előkelőségei, félnyolc óra után néhány perccel futott be Bornemisza Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter gépkocsija, Bornemisza miniszter Mikecz Ödön államtitkárral és Tóbiás Kornél miniszteri titkár kíséretében érkezett. A vármegye közönsége nevében Stephaich Pál alispán üdvözölte meg szavakkal. A miniszter üdvözölte az egybegyűlt előkelőségeket: Mayer János volt földművelésügyi minisztert, Rákóczy Imre dr. miniszteri tanácsost, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetőjét, Fileky Dezső tábornok, állomásparancsnokot, Kaposváry György dr. polgármestert és az országgyűlési képviselőket. Darányi Kálmán miniszterelnök titkára, Ince Péter kíséretében nyolc óra előtt néhány perccel érkezett a vármegye házára. Lelkes éljenzéssel fogadták az egybegyűltek, amikor kiszállt gépkocsijából. Stephaich Pál alispán meleg szavakkal üdvözölte a miniszterelnököt a vármegye közönsége nevében s arra kérte, hogy érezze magát Somogy vármegye területén úgy, mint otthonában. A miniszterelnök köszönetet mondott a meleg fogadtatásért. Hangsúlyozta, hogy mint régi vármegyei ember, ebben az országban minden megyeházán úgy érzi magát, mint otthonában. Stephaich alispán ezután bemutatatta a miniszterelnöknek a vármegye és a város jelenlévő előkelőségeit. Darányi Kálmán miniszterelnök este az Urikaszinóban 100 terlekes vacsorán vett részt.

A vacsorán Stephaich Pál alispán mondott pohárköszöntőt Darányi Kálmán miniszterelnökre. A nagy tpsal és éljenzéssel fogadott pohárköszöntőre Darányi Kálmán miniszterelnök azonnal válaszolt.

Legyenek meggyőződve arról — mondta többek között —, hogy a kormány, amelynek kötelessége észrevenni egy vidéknek azt a szándékát, hogy előrehaladjon, a maga segítő kezét nem vonja meg attól a vidéktől, amelynek lakossága maga is hozzájárul a szükséges munkával az előrehaladáshoz.

A miniszterelnök szavait hosszantartó lelkes taps követte.

Legitimista nagygyűlés Pécsen

A keresztény párt a jövő vasárnap Pécsen nagygyűlést rendez a keresztény és legitimista politika vezető egységének részvételével. Felszólalnak: Ernst Sándor, Sigray Antal gróf, Friedrich István, Griger Miklós, vitéz Makray Lajos országgyűlési képviselők, továbbá Kállay Tibor ny. miniszter. A gyűlés délután négy órakor kezdődik.

Tarnav Ivor Makó díszpolgára lesz

Makó város képviselőtestülete hétfőn tartja novemberi rendes közgyűlését. A közgyűlésre benyújtott indítványok között szerepel Topcsy László indítványa Tarnav Ivornak, Csanád megye most nyugdíjazott alispánjának díszpolgárrá való választása, továbbá Szundy Jenő és társainak egy másik indítványa, amelyben Tarnav Ivor nevére egy utca elnevezését kérik.

Módosítani kell a felsőházi javaslatot

A felsőházi reform sorsa egyelőre bizonytalannak mondható. Rassay Károlynak a Ház bizottságában elmondott beszéde megindította azt a folyamatot, amely rövidesen odavezetett, hogy a javaslaton lényeges módosításokat visznek keresztül. Az ellenzék egyöntetűen panaszokká a javaslatra s a kormányparti képviselők se beszélnek valami nagy lelkesedéssel a javaslat védelmében. Az a fogadtatás, amelyben a felsőházi reform első szövegezése az elmúlt három nap alatt részeseült, azt eredményezte, hogy a legilletékesebb tényezők tanácskozára üljenek össze. Szombaton délelőtt Darányi Kálmán miniszterelnök László Andor igazságügyminiszterrel tárgyalt azokról a kifogásokról, amelyek a felsőház jogkörének újabb megállapításáról szóló törvényjavaslatot érték. Politikai körökben azt remélik, hogy az illetékesek változtatnak a javaslat szövegén olyan értelemben, ahogyan azt a közönség kívánja. Ha a kormány nem fogadná el a módosító terveket, a parlamentben erős harcra van kilátás a javaslat vitájában.

A közeljövőben indulnak meg azok a tanácskozások, amelyeket Darányi Kálmán miniszterelnök kíván folytatni az ellenzék

vezetőivel a titkos választójogról. A pénteki minisztertanács már foglalkozott a belügyi kormányzat tervezeteivel és a kormány az az a terve, hogy több minisztertanács tárgyalását foglalkoztatja majd a választójogi reform.

Főispáni belkutatás Baján

Bajáról jelentik: Bácsbodrog vármegye és Baja városa szombaton iktatta be a főispáni székbe Latinovits János felsőházi tagot. Reggel 8 órakor ünnepi istentisztelet volt, majd a vármegye házában megkezdődött a diszközgyűlés. Jelen volt Marschall Ferenc államtitkár is. Bajsay Ernő alispán üdvözlő beszéde után a főispán letette az esküt, majd beszédet mondott. Meleg szavakkal emlékezett meg vitéz Horthy István lovassági tábornok elhunytáról. Hangsúlyozta, hogy a rendnek és munkának embere, de nem zárkózik el az új idők parancsainak meghallgatása elől sem. Meg kell állapítani, kik a rend és munka ellenségei; ezek ellen harcolni fog és aki a magyar társadalmi rendet meg akarja bontani a vármegye területén, vele találkozik szembe. A becsületes ellenvéleményt tiszteletben fogja tartani és a vármegye lakossága, bármilyen nyelven beszél is, amíg a haza javát szolgálja, benne megértésre talál.

A város háza közgyűlési termében Bernhardt Sándor polgármester nyitotta meg a városi közgyűlést. Üdvözlőbeszédében kérte

a főispánt, hogy Baja városának a jövőben a gyermeknevelés terén teendő lépésében támogassa a várost. Ezután Latinovits János főispán letette az esküt.

Payr Hugó beszámolója

Payr Hugó, a budapesti déli választókerület legitimista programmal megválasztott képviselője november 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Városi Színházban beszámolókat tart. Tájékoztatta híveit az általános politikai helyzetről, németországi tapasztalatairól, ugyancsak az erdélyi magyar kisebbség sorsáról és végül a legitimizmus lehetőségeiről.

Ellélték Eckhardt Tibor rágalmazóját

Szombathelyről jelentik: A multkorában beszámoltunk arról a rágalmazási pörről, amelyet Eckhardt Tibor indított Horváth György, a NEP vasvári háznyagya ellen, akit közbeszólásai miatt pörrölt be. A vasvári bíróság nemrégiben tíznapi fogházra ítélte a vádlottat. Föllebbezés folytán most tárgyalta az ügyet a szombathelyi törvényszék, amely az alsófoku bíróság ítéletét megváltoztatta és Horváth Györgyöt jogerősen 50 pengő pénzbüntetésre ítélte. Súlyosbító körülménynek vette a bíróság a büntetést előléltetést és hogy nagyszámu közönség előtt hangzott el a súlyos sítés, enyhítőnek a nagyszámu családot és a felzgatott lelkiállapotot.

A Nobel-dijas Szent-Györgyi Albert a rádióban mondott köszönetet a magyar nemzet testvéri együttérzéséért

Szent-Györgyi Albert, a Nobel-dijas magyar tudós szombaton este előadást tartott a rádióban. Szent-Györgyi egyetemi tanárt Hlatky Endre, a rádió igazgatója és Cs. Szabó László, a rádió irodalmi osztályának vezetője fogadta. Szent-Györgyi Albert előadása első részében megemlékezett arról az estéről, amikor csöndes szegedi lakásán megszólalt a telefon és egy baráti hang jelentette Stockholmból, hogy neki ítéltek oda az orvosi Nobel-díjat.

Alig néhány másodperccel később már Hóman Bálint kultuszminiszter üdvözölte Szent-Györgyi egyetemi tanárt. Elmondta, hogy egész éjjel alig tehetette le a telefonkagylót. Meghitt barátainak kis csoportja vette körül, kinn az utcán pedig szeretett diákjai gyülekeztek, hogy tudtára adják, mennyire megosztják vele az ő örömét. Még a szegedi cigányok is eljöttek és a zene hangjaival adtak kifejezést örömlüknek. A legkisebbektől a legnagyobbakig. Lakner bácsi gyermekszínházának közönségétől, az egyszerű falusi gazdáktól és munkásoktól, társadalmunk vezetőiig és vezetőintézményeiig mindenki együtt örült a Nobel-dijas magyar tudóssal. A kormányzó a legmelegebb szavakkal hozta tudomására, hogy az egész magyar nemzet nevében milyen büszkeség fogja el, amikor egy magyar egyetemi tanárt az egész világ tudományos közvéleménye ilyen nagyszerűen elismer. Tehetetlenül és tanácstalanul állók — mondotta Szent-Györgyi Albert — a jóindulatnak, a szeretetnek és becsülésnek ilyen megnyilatkozásával szemben. Ha mindezekre a levelekre és táviratokra válaszolni akarnék, akkor életemben már nem is jutna másra időm. Ha a tudomány egy szerény, csendben dolgozó munkását ilyen kitüntetés éri, az szinte érthetetlennek látszik, mert hiszen kutatásaival nem tett többet, mint saját vágyait elégítette ki. A kutató nem a sikerben, az elért eredményben gyönyörködik, hanem mindig csak az új, ismeretlen igazságokat keresi.

Az ember kutatásában sohasem állhat meg, hogy jól végzett munkája gyümölcseiben gyönyörködje, mert minden eredmény csak egy további lépés kiindulása és ha munkájának eredményét tekinti, mindig csak azok csekélységét látja. A természet megismeréséhez minden emberi igyekezet erőtlén. Így azután egészen hihetetlen az ilyen megtiszteltetés. Az ember úgy van megteremtve, hogy a mások öröme mindig több örömet szerez, mint a sajátja. A Nobel-díjjal való kitüntetésemnél is annak a nagy, kitörő boldogságnak örültem legjobban, amit az én munkám másoknak okozott, a magyar testvériségnek ez a megnyilatkozása tett olyan boldoggá, hogy emellett szinte eltörpül a magam kitüntetése fölött érzett öröm. Ezért fordultam a rádió igazgatóságához, hogy ezen az uton mondjak köszönetet minden testvéremnek, akik örömet és boldogságot megosztottak velem és ezáltal megsokszorozták.

Ezután Cs. Szabó László, a rádió irodalmi osztályának vezetője több kérdéssel fordult Szent-Györgyi Alberthez, aki válaszában ismertette pályafutásának és kutatásainak történetét. Elmondta, hogy anyai ágon régi anatómus-családból származik, amelynek

neve, a Lenhossék név, világszerte ismert. Ő is anatómiai kutatásokkal kezdte pályafutását s a háború után Pozsonyban Mansfeld egyetemi tanár asszisztense volt. Pozsony megszállása után két évet töltött Németországban, ahol Michaelis tett rá mélyebb benyomást. Azután Hollandiában töltött hat évet, ahol Magnus-szal tartott fenn kapcsolatot. Cambridgeben korunk legnagyobb biokémikusához, Hopkinshez ment. Végül Amerikában dolgozott hosszabb ideig. Kémiaival csak tíz évvel ezelőtt kezdett komolyan foglalkozni és most éppen kémiai tanulmányait jutalmazták az orvosi Nobel-díjjal. Cs. Szabó Lászlónak arra a kérdésre, hogy hol látott külföldön legtöbb jóindulatot és hol kapott legtöbb tudományos ösztönzést, a következőket mondta Szent-Györgyi professzor:

— Életem legnagyobb élménye éppen az, hogy meggyőződhettem arról, hogy az emberek mindent egyformán jók. Elmondta, hogy amikor mint ágrólszakadt kezdő, szegényen a hollandiai Groningenben vett ki egy üres lakást, anélkül, hogy butorra tett volna, két nap múlva lakása tele volt butorokkal, amelyeket a szomszédok, kollégák és barátok hordtak össze, megteremtve számára azt a meleg családi fészket, amelyben négy évig zavartalanul dolgozhatott. Ilyen jóindulatot tapasztalt csaknem mindenütt, pedig neve akkor még teljesen ismeretlen volt.

Cs. Szabó László ezután megkérdezte, hogy mi volt az oka annak, hogy kutatásai közben ismét hazatért és míg többi hírnévre szert tett honfitársaink csak a távolból hullatnak ránk egy kevés fényt, Szent-Györgyi egész dicsőségét megosztja hazájával. A tudós erre elmondta, hogy Klebelsberg Kuno gróf hívta haza Cambridgeből és semmi anyagi áldozatot nem kimélt, hogy számára megfelelő laboratóriumot teremtsen. Személyes bizalmával akkor tisztelte meg, amikor egyszer mereven visszautasította egy nagy kérését, mert nem tartotta helyesnek a kultuszminiszter elgondolását. Hogy Klebelsberg Kuno gróf sejtette-e, hogy egy jövődől Nobel-dijas tudós számára teremti meg a kutatás lehetőségét, azt csak ő maga tudná megmondani. Tudományos kutatásait még Angliában és Amerikában kezdte meg, azoknak javarésze azonban Szegedre esik. Elmondta azután, hogy az utóbbi években angol, amerikai, svájci, német és indiai munkatársai voltak, legkedvesebb tanítványai azonban azok, akiket már maga nevelt, a szegedi fiuk. Cs. Szabó László megkérdezte, hogy van-e valami kapcsolata a professzornak Erdéllyel, mert hiszen a szegedi egyetem, a kolozsvári egyetem jogutóda és sokan úgy érzik a határon innen és túl, hogy Szent-Györgyi dicsősége a régi kolozsvári, az erdélyi egyetem dicsősége is. Szent-Györgyi Albert erre elmondta azt az érdekességet, hogy Erdélyt az ő dédatyja kezeiről csatolta Magyarországhoz. Az 1848-as erdélyi uniótörvényt, amely Magyarországot Erdéllyel egyesítette, Szent-Györgyi Imre királyi személynök írta alá.

Majd a Nobel-díj odaítélésének módjairól beszélt Szent-Györgyi Albert. A Nobel-díj

BUNDÁK
Magyaros gyermek - lengyelkék nagy választékban
Székely Jenő Petőfi Sándor-u. 9. és Váci-utca 7.

nagy tekintélyt nem annyira az összeg nagysága, mint inkább az odaítélés pártatlansága adja. Ezt a Nobel-díjbizottság úgy biztosítja, hogy a világ minden tájáról többszáz egyetemet és tudományos intézményt, számos tudóst kérdez meg, hogy kit tart méltónak a díjra. Ezzel a világszavazással tájékozik a bizottság a tudományos körök véleményéről és ezután teszi beható vizsgálat tárgyává az ajánlott tudósok munkásságát. Végeredményben a stockholmi egyetem orvosi kara, az ugynevezett Karolin-intézet dönt a díj odaítéléséről. Első eset, hogy magyar tudós kapta meg a Nobel-díjat, de már három magyar származású tudóst részesítettek ebben a kitüntetésben.

Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a háborgó Európa meg fogja találni a béke útját. Enélkül a tudósok minden járadósa hiábavaló, hiszen akkor felfedezéseikből a rombolás eszközeit kovácsolják és békés munkájuk gyümölcseit egy újabb világégés fogja elpusztítani. Hogy a helyzet nem reménytelen, azt azért is hiszi, mert tapasztalából tudja, hogy az emberek mindenütt egyformán jók. Hinnünk kell abban, hogy hely és kenyér juthat mindenkinek, csak jobban meg kell becsülnünk és meg kell értenünk egymást.

Nemzeti előnyomulás Aragóniában

Párisból jelentik: A nemzeti csapatok Aragóniában a Jaca-szakaszon rohammal elfoglaltak több magasztot. A vörösöknek közel száz emberük elesett és a nemzeti csapatok igen sok gépfegyvert, puskát és löszert zsákmányoltak. A nemzeti repülőrajok ismét bombázták Barbastro katonai pontjait, ezenkívül Seridát és San Feljut is. A köztársasági repülőgépek Zaragoza katonai pontjait bombázták. A városban robbanás történt; egyik bomba valószínűleg levegőbe röpített egy löszerraktárt.

A nemzeti csapatok elfoglalták Raspuñ községet is, ahol nemrégén még a köztársaságiak főhadiszállása volt. A Raspuñ mellett ütközetben a köztársasági csapatok több mint ötszáz embert veszítettek.

Franciaország délnyugati megyéiből száz spanyol és olasz állampolgárt utasítottak ki. Vannak közöttük ismert spanyol arisztokraták is, akiket azzal vádolnak, hogy tiltott propagandát folytattak a Franco-kormány érdekében.

A gyakorló orvos könyvtára

Rosenthal Jenő dr.: Az ikterusról	1.-
Lobmayer Géza dr.: A panaritiumról	1.-
Csepai Károly dr.: Az endokrinbetegségek gyógyítása	1.-
Holló Gyula dr.: A tüdő- és mellhártya betegségei	1.50
Scheln Mór dr.: A modern fénygyógyítás	1.-
Török Lajos dr.: Bőrgyógyászati vénygyűjtemény	3.-
Engel Károly dr.: Belgyógyászati vénygyűjtemény	2.50
Purjesz Béla dr.: A diétás gyógyításról	1.50
Torday Ferenc dr.: Gyermekgyógyászati vénygyűjtemény	1.50
Fekete Sándor és Lobmayer Géza dr.: Nőgyógyászati és szülészeti, és sebészeti vénygyűjtemény, egy kötetben	2.-
Bilkei Papp Lajos dr.: A rheumás betegségekről	2.-
Morelli Gusztáv dr. és Rejtő Sándor dr.: Stomatológiai vénygyűjtemény és Orr-, fül-, torok és gégegyógyászati vénygyűjtemény egy kötetben	1.50
Kalocsay Kálmán dr.: A heveny fertőző betegségekről	1.50
Hajós Károly dr.: A vegetatív idegrendszer megbetegedései	2.-
Pólya Jenő dr.: A bélrákról	1.-
Török Lajos dr.: Az ekzema gyógyítása	1.-
Schill Imre dr.: A szív rythmuszavarairól	1.50
Weiss István dr.: Az oedemákról	1.-
Ernst Zoltán dr.: A cukorbetegségekről	1.50
Gózonny Lajos dr.: Vaccina- és serumtherapia	1.-
Torday Árpád dr.: A légutak fertőzőes megbetegedései	1.-
Petőnyi Géza dr.: A pollomyelitistól	1.-
Dózsa Jenő dr.: A haematuriáról	1.-
Engel Károly dr.: A belgyógyászati therapia technikája	1.50
Ernst Zoltán dr.: Egyszerűbb laboratóriumi vizsgálatok	1.50
Török Lajos dr.: A hajhullásról	1.-
Hasenföld Arthur dr.: A koszoruerkek betegségeiről	1.50

A gyakorlóorvos könyvtárának minden más kötetét is megrendelhető a MAGYARSÁG-könyvostályában. Budapest, Eskü ut 6.
Portó köteleként 4 filléer.